

Heltai János az idei Széchényi Ferenc-émlékérem díjazottja

2018/12/06

Az idei Alapítási Ünnepeinken, november 26-án, Heltai János, a Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztálya munkatársa vehette át a Széchényi Ferenc-émlékérmeket.

[1]Az idei Alapítási Ünnepeinken, november 26-án, Heltai János, a Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztálya munkatársa vehette át a Széchényi Ferenc-émlékérmeket.

Az Országos Széchényi Könyvtár, Kollektív Szerződése értelmében a kitüntetést évente egy alkalommal ítéli oda a kuratórium egy arra érdemes kollégának.: „A Széchényi Ferenc-émlékérem kitüntetésben évente egy dolgozó részesíthető. A díj adományozásának feltétele a könyvtárban életpálya jelleggel eltöltött hosszú szolgálati idő, kimagasló munkateljesítmény vagy jelentős tudományos tevékenység. Széchényi Ferenc-émlékérmeket csak aktív szolgálatban álló dolgozó

kaphat.”

Heltai János munkásságát Boka László tudományos igazgató méltatta:

Kedves János, kedves kollégák!

Heltai János 1975 óta folyamatosan dolgozik a Régi Magyarországi Nyomtatványok Bibliográfiai Szerkesztőségben, mai nevén Könyvtörténeti és Művelődéstörténeti Kutatások Osztályán. (ámbár – mint azt P. Vásárhelyi Judittól is tudom, diákként már 1973 óta csatlakozott a szerkesztőség munkálataihoz!). A retrospektív nemzeti bibliográfia mesterségét, az 1801-ig tartó időszakra tekintve az egyes kötetek példányszintig menő, tudományos igényű feltárását, magyar könyv-, nyomdászati- és művelődéstörténeti tanokat Borsa Gedeontól, Hervay Ferencről és Holl Bélától tanulta. A Régi Magyarországi Nyomtatványok II. kötetének szerkesztésében még mint közreműködő vett részt 1983-ban, a III. kötetnek azonban már szerkesztője volt. Azóta is oszlopos tagja osztályának, ahol most már értelemszerűen ő jeleskedik a fiatalabb kutatók, bibliográfus generációk betanításában.

Könyvtörténeti feltáró munkája mellett elismert kutatója a régi magyar irodalomnak. Kutatási eredményeit rendszeresen publikálja. 1990-ben az irodalomtudomány kandidátusa, 2004-ben pedig az MTA doktora lett. Nagydoktori értekezését az RMNY II. és III. kötetének anyagából összeállított Műfajok és művek a XVII. század magyarországi könyvkiadásában, 1601–1655., című dolgozatával nyerte el, amely azóta könyvformában is megjelent, a Res Libraria könyvsorozatunk 2. tagjaként, csekély 376 oldalon... E munka a régi magyar irodalom kutatói számára azóta is nélkülözhetetlen kézikönyv. Az 1990-es évektől a miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének oktatója, később egyetemi tanára. Igen népszerű oktató a diákság körében. Nem mellesleg: doktori fokozatot szerzett témavezetett diákjai közül is többen ma már az OSZK-ban dolgoznak (így Varga Bernadett vagy Garadnai Erika).

2008 novemberében, a Biblia évében közösen szerveztük az OSZK Biblia Sacra Hungarica – a Könyv, „mely örök életet ad” című nagyszabású kiállítást, melynek ő és Gáborjáni Szabó Botond voltak a kurátorai. (Én vállaltam a koordinációt és szervezést) Szorosabb munkakapcsolatunk ekkorra datálható. Minthogy akkoriban sem volt könnyebb külső forrásokat szerezni egy-egy intézményi „nagykiállításra”, tudományos projektekre, elzarándokoltam az NKA akkori döntéshozóihoz. Nem sok reménnyel kecsegtettek, mondván, pénz alig, s különben is: reneszánsz-émlékév van. Egy merésznék tűnő, ad hoc ötlettől vezérelve, ott a vita hevében mondtam: szent szövegek magyar reneszánsza ez tulajdonképpen... A tárgyalás jól sikerült, a betervezett intézményi költséget még hét millió forinttal támogattuk így meg. A négy szó („szent szövegek magyar reneszánsza”) végül felkerült a plakátra is. A keresztényi egyetemességnek megfelelően, s persze a szintén támogató Magyar Bibliatársulat kérésére a főcím latin lett (Biblia Sacra Hungarica) – Heltai János azonban „kiharcolta”, hogy az alcím a magyar protestáns hagyományokra, s egyáltalán a magyar reformáció által ihletett liturgikus szövegekre utaljon, s természetesen a plakáton is egy Debrecenben, 1586-ban Rudolf Hofhalter által nyomtatott Szentírás képe volt végül látható. Mindemellett a kiállítást kísérve János és kollégái rangos tudományos konferenciát is szerveztek, és az ő szerkesztésében jelent meg a kiállítás katalógusa is, még 2008 őszén.

Tavaly, 10 évvel később, a reformáció kezdetének 500. évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Múzeumban rendezett Ige-Idők című nagyszabású kiállítás egyik felkért kurátoraként ő gondoskodott a kiállítás gazdag OSZK-s könyv-anyagáról (több mint 100 kötetel, felbecsülhetetlen dokumentumkinccsel s az ő szaktudásával járultunk hozzá a tárlathoz!), s egyike volt a szintén tavaly, az OSZK-ban, illetve előtte még Debrecenben is szervezett nemzetközi konferenciák főszervezőinek, ötletgazdáinak.

Aki csak egyszer is hallotta előadását vagy kiállítás-vezetéseit, nem felejtí el lelkes, lebilincselő előadását, amely a régi hazai művelődés-, vallás- és irodalomtörténet igen alapos és elmélyült ismeretéről tanúskodik. Több diákjával beszéltem, erről talán János nem tud. Mindenki megegyezett abban, hogy humora, segítőkészsége mellett is, tanárként a hanyagságot nem igazán tűri. Mi, akik a Tudományos igazgatóságon vagy az intézmény Tudományos Bizottságban kollégaként ismerjük, jól tudjuk, hogy szűkebb csapatában, az RMNY-szerkesztőségében is ugyanezen alaposság és szakmai

elhivatottság jellemzi.

A fentiekben elmondottak alapján úgy gondolom, hogy Dr. Heltai János több mint négyévtizedes, magas színvonalú munkája alapján bőségesen kiérdemelte a Széchényi Ferenc- emlékérmét.

*

Tulajdonképpen azzal kellett volna kezdenem, hogy számomra megtiszteltetés, hogy az ő feletteseként dolgozhatom vele immáron bő tizenegy esztendeje, s ezen jeles alkalomból most én köszönhetem. Viccesen, de annál barátságos hangnemben, szeretettel szoktuk egymást (a szomszédos szobából kilépve, vagy csak úgy diskurálva) „froclizni”. Ő, a nyakas kálvinista, s én, a pápista katolikus. Talán ennek a barátságos hangnemnek megfelelően – a testvéri benevolentia jegyében, de mindenekelőtt a közös Úrban, no meg persze a tudományokban bízva – elnézi nekem ezt a „csíny”, ha most, itt, Pázmány Péter szavaival zárom köszöntőmet, s János OSZK-s munkásságát az anyanyelvéhez hasonlítom, mely: „ha oktat, tudatlanságtól szabadít: ha énekel gyönyörködtet: ha dorgál jobbít: ha biztat szűvesít: ha bátorít vigasztal: ha fenyeget tartóztat. [...] A nyelv oka, hogy a bölcs tudományok terjedtek.”

Szívből gratulálok!

2018/12/02 - 08:48

Source URL: <https://oszk.hu/en/node/4220>

Links:

[1] <https://oszk.hu/sites/default/files/Heltai-Janos-dij.JPG>

[2] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>